

Czy gospodarka jest skazana na długą recesję?

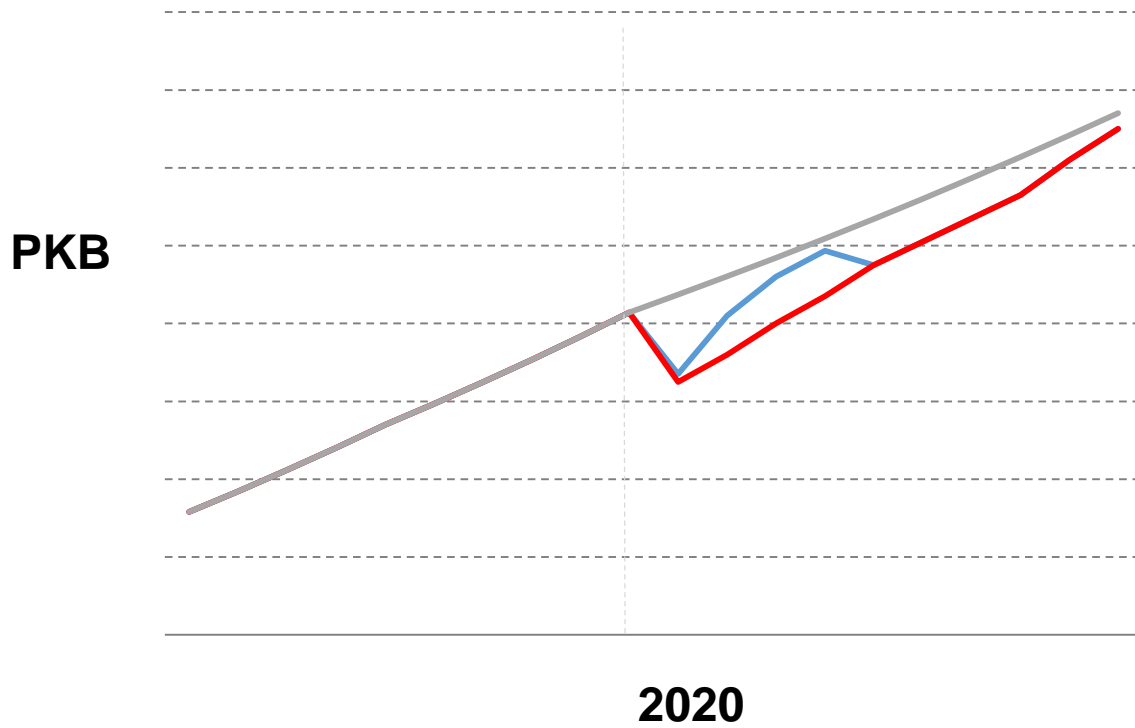
Seminarium mBank-CASE

21.05.2020

Andrzej Halesiak

Na czym chcę się skoncentrować - jaka trajektoria wzrostu?

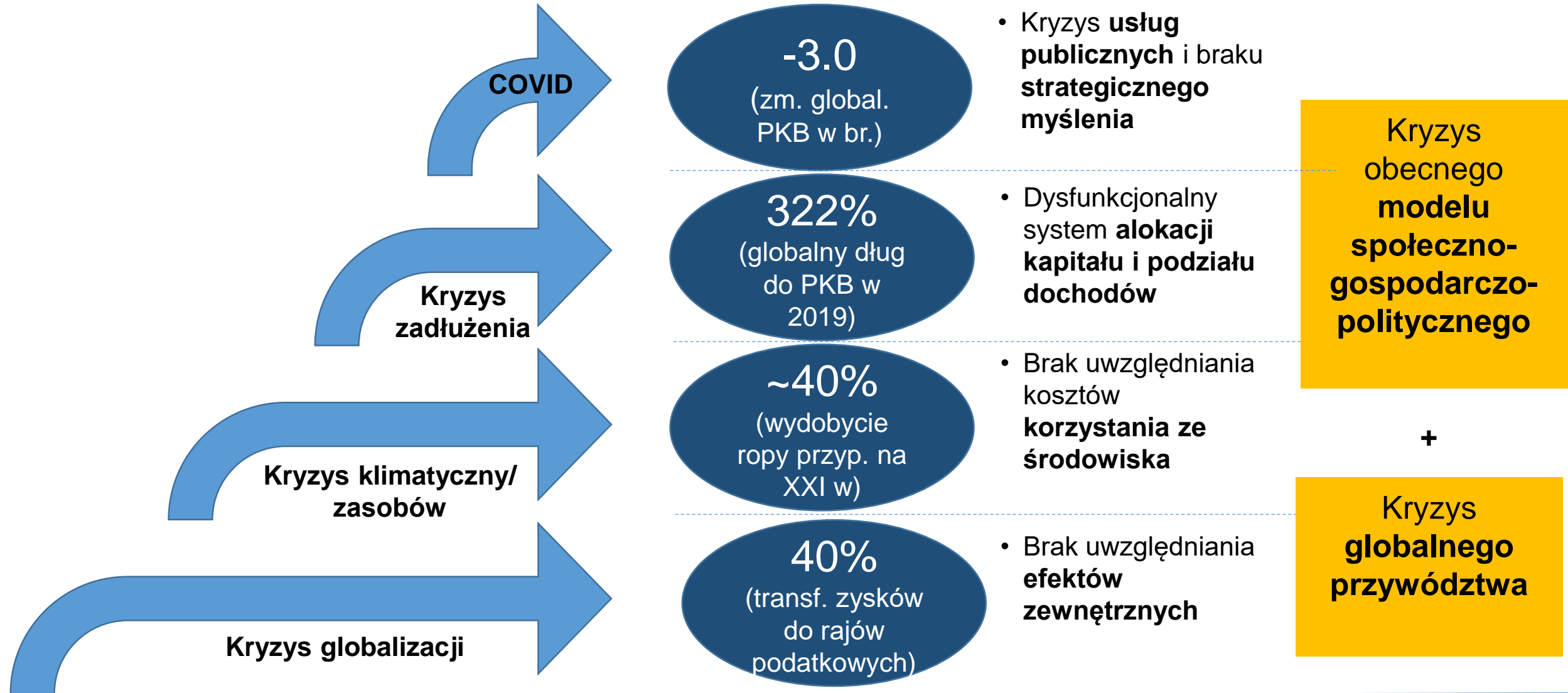
Ścieżka wzrostu PKB

Trajektoria wzrostu PKB

Jaki mamy kryzys?

Co dalej?

1. „**Po nas choćby potop**” – nie zmieniamy nic (lub niewiele), zostawiamy po sobie świat bez przyszłości
2. „**Klif sam się odsunie**” – wiara w przełom technologiczny („więcej z mniej”, szczególnie w kontekście energii)
3. **Świadoma ewolucja systemu** na taki, który zapewnia zrównoważony rozwój (uwzględnia przyszłość)

**Zmiany modelu
nie da się
uniknąć, różnić
się może ścieżka
dojścia
(ewolucyjna vs.
rewolucyjna)**

Oddolna („bottom-up”) presja na system

System społeczno-gospodarczy

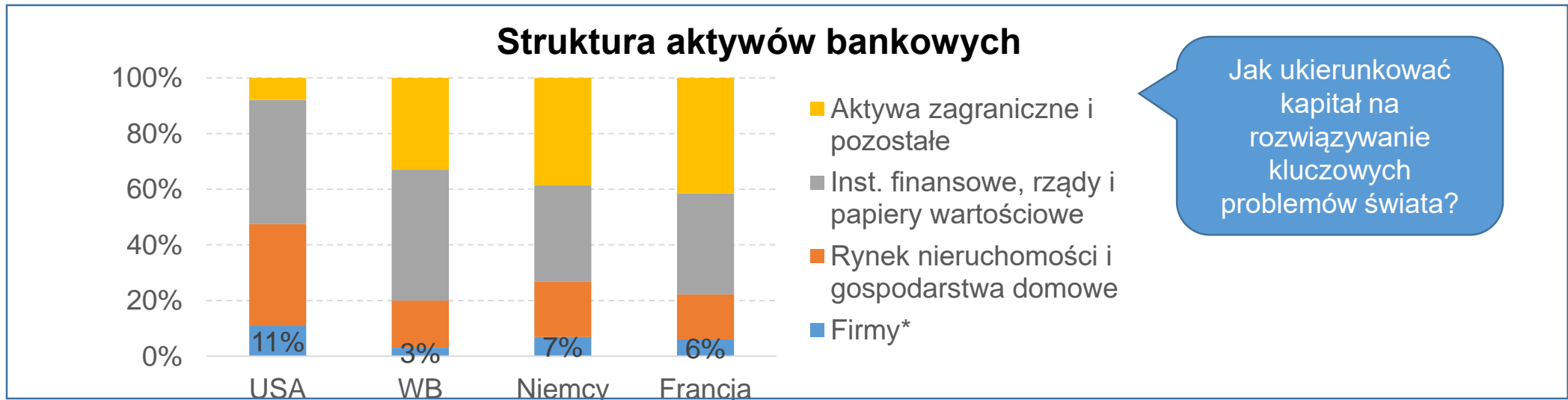
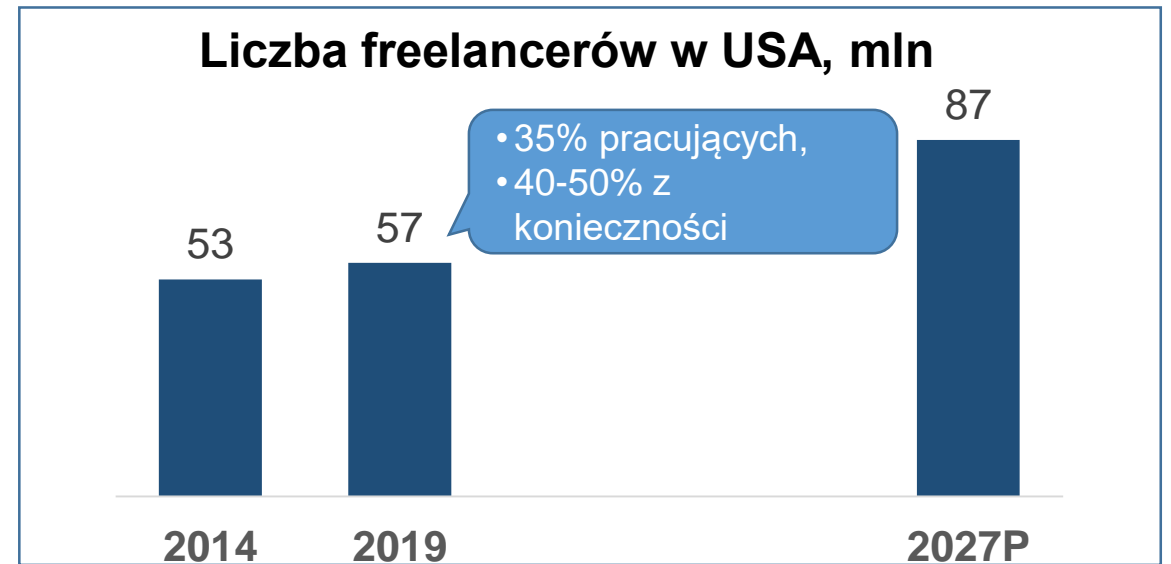
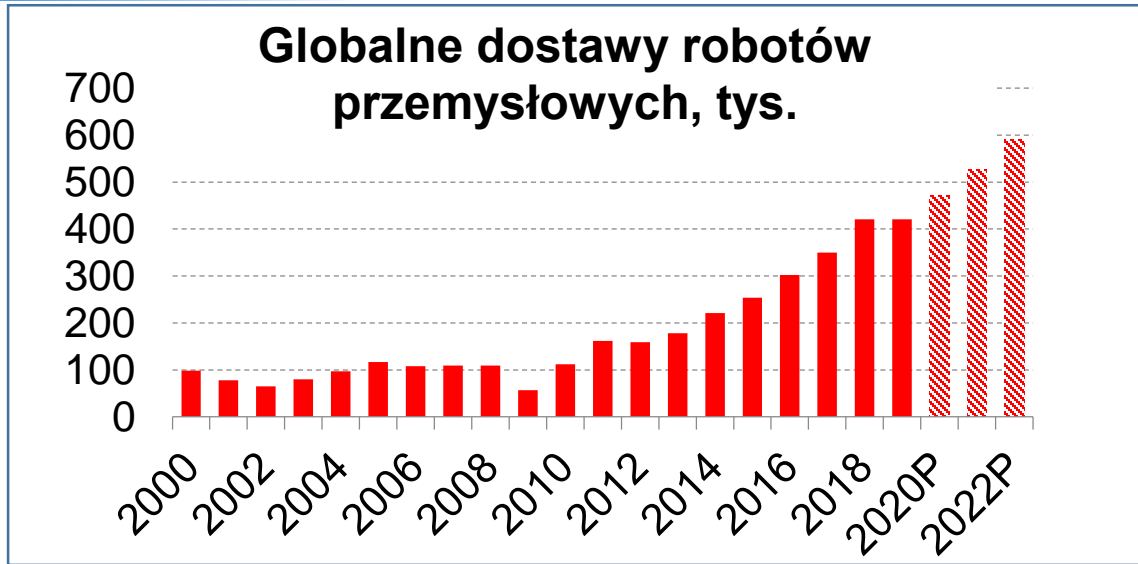
Spółeczeństwo

- Optymalizacja **tradycyjnej konsumpcji** („mieć”)
- Szersze spojrzenie na **dobrobyt** (nie tylko „mieć”)
- Poszukiwanie większego **bezpieczeństwa, ograniczania niepewności**
- „Praca z domu” – potencjał nowych możliwości
- **Rola „my”** – jeśli innym wokół nie będzie się powodzić to na dłuższą metę ja także na tym stracę

Biznes

- **Dostosowanie do zmian popytu** - mniej „fizyczny i globalny” za to bardziej „cyfrowy i lokalny”
- **Waga „anty-kruchości”** (w tym realokacja produkcji)
- Przyspieszona **cyfryzacja** oraz **automatyzacja i robotyzacja**
- Więcej za mniej - **fala innowacyjności organizacyjnej i procesowej**
- Wzrost społecznej presja na:
 - **walkę z gigantomanią,**
 - **społeczną odpowiedzialność i zaangażowanie**

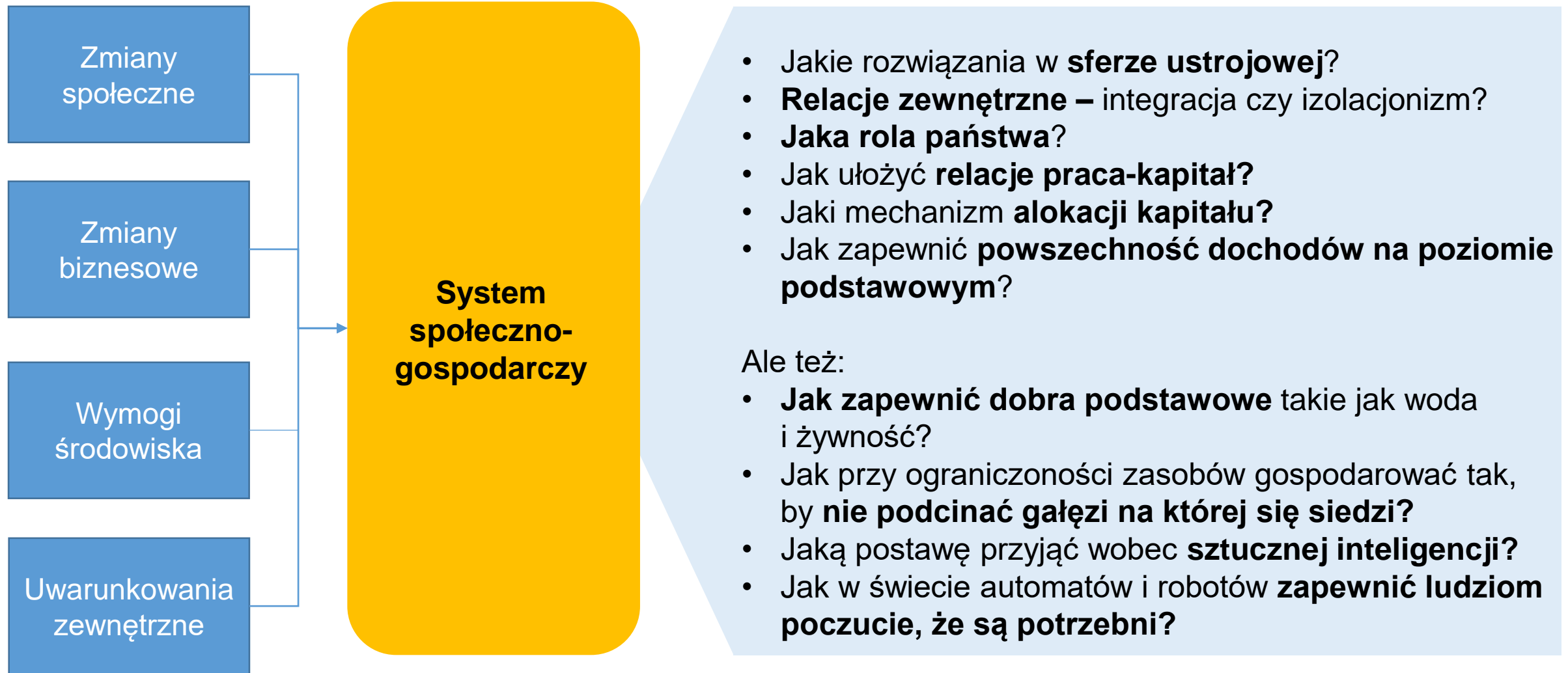
Obszary napięć: praca - kapitał - technologia

* z wyłączeniem kredytów na nieruchomości

Źródło: Upwork, International Federation of Robotics, „Long-term finance and economic growth” (G30)

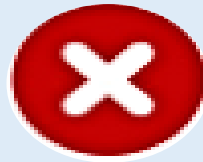
Odgórne („top-down”) zdefiniowanie kluczowych parametrów systemu

Jak kształtował się będzie nowy system?

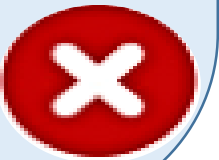
Absolutyzm (nie-)oświecony

- Teoretycznie **prostsze**, lęk i niepewność sprzyjają „mocnym przywódcom”
- **Jak trafić na „oświeconego”** przywódcę? – wysokie prawdopodobieństwo „powrotu do przeszłości” zamiast pójścia do przodu,
- **Świat jest zbyt skomplikowany**, by zmiany przeprowadzać w scentralizowany sposób,
- **Ograniczona elastyczność systemu** (funkcjonowanie w ramach z góry narzuconych rozwiązań)

Dialog społeczny w ramach demokracji

- Szansa na **nową umowę społeczną** akceptowaną dla większości społeczeństwa – większa trwałość wypracowanych rozwiązań,
- Większa **elastyczność systemu**
 - potencjalne złe wybory można korygować,
 - dużo większa rola zdecentralizowanych dostosowań
- Potencjalnie **trudniejsze**, wymaga społeczeństwa obywatelskiego

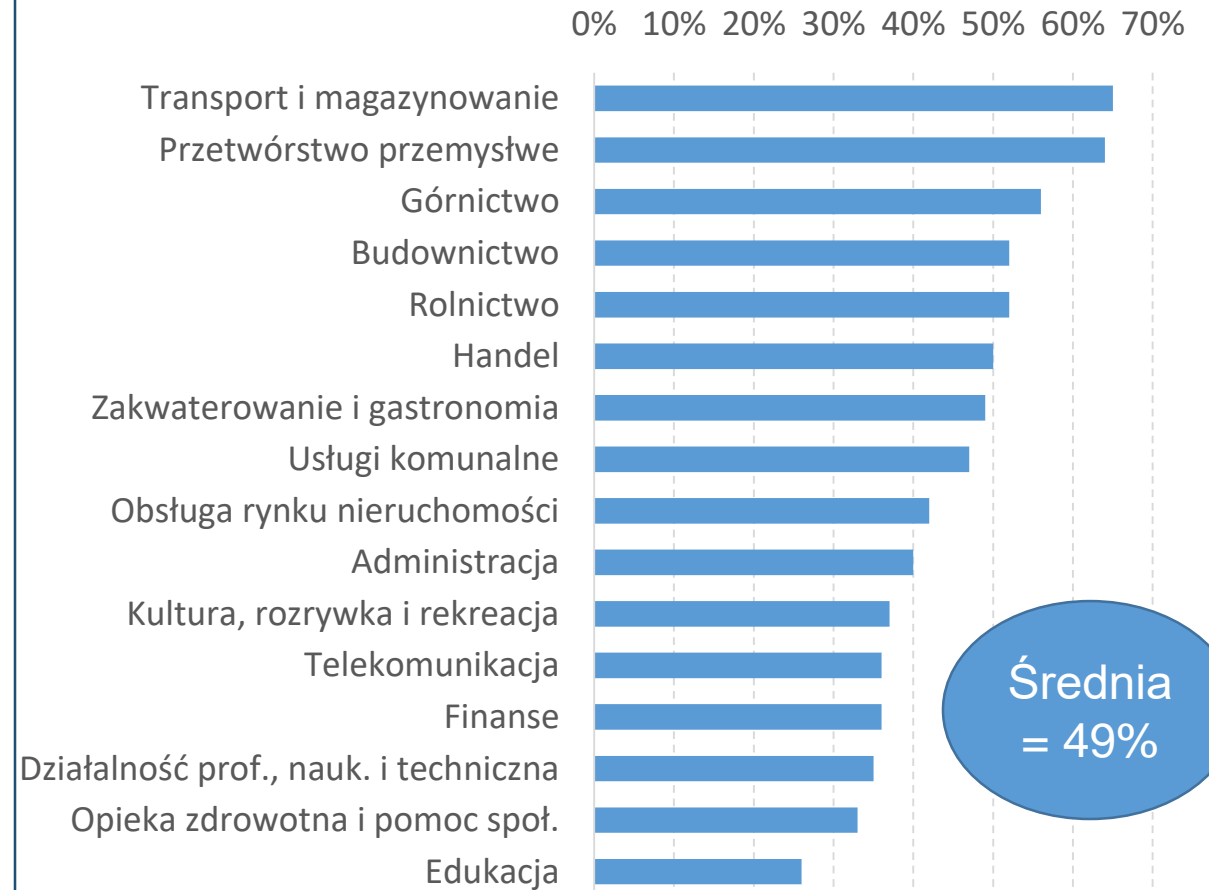

Praca, kapitał, technologia – wybrane odniesienia do Polski (1/2)

Polska ma potencjał by być wśród liderów przemian w kierunku Przemysłu 4.0

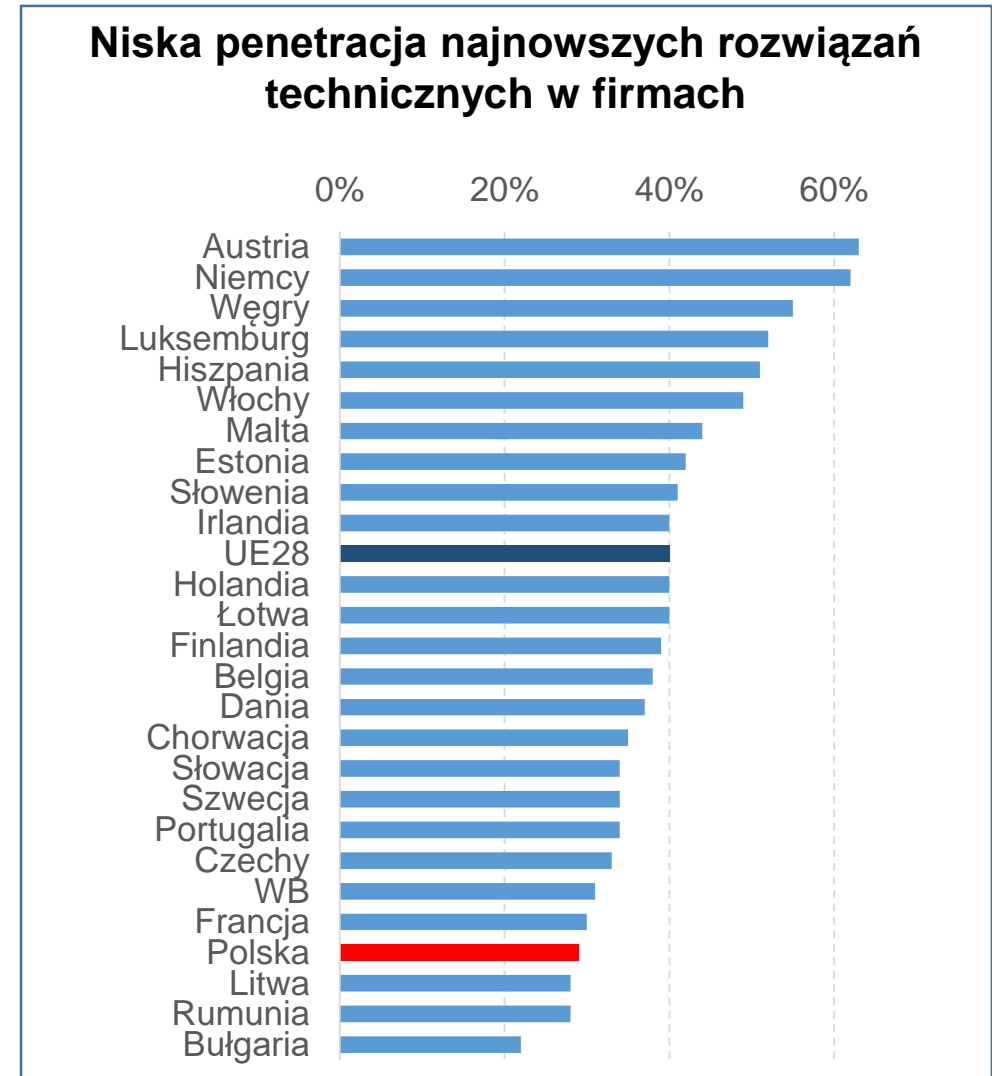
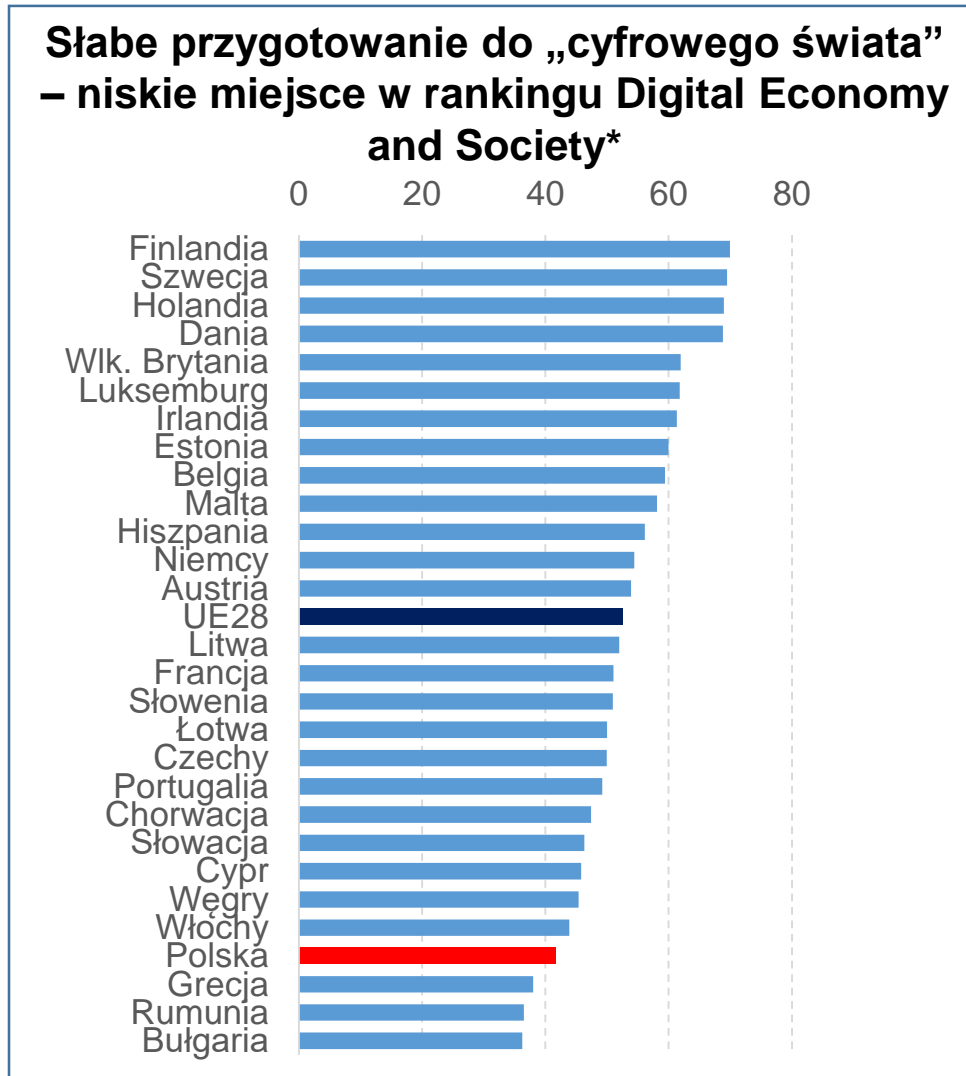

Wysoki udział miejsc pracy podatnych na automatyzację i robotyzację*

* Odsetek miejsc pracy, które ze względu na swój charakter będą docelowo zautomatyzowane (analiza McKinsey)
 Źródło: World Economic Forum („Readiness for the future of production”), McKinsey („Ramię w ramię z robotem”)

Praca, kapitał, technologia – wybrane odniesienia do Polski (2/2)

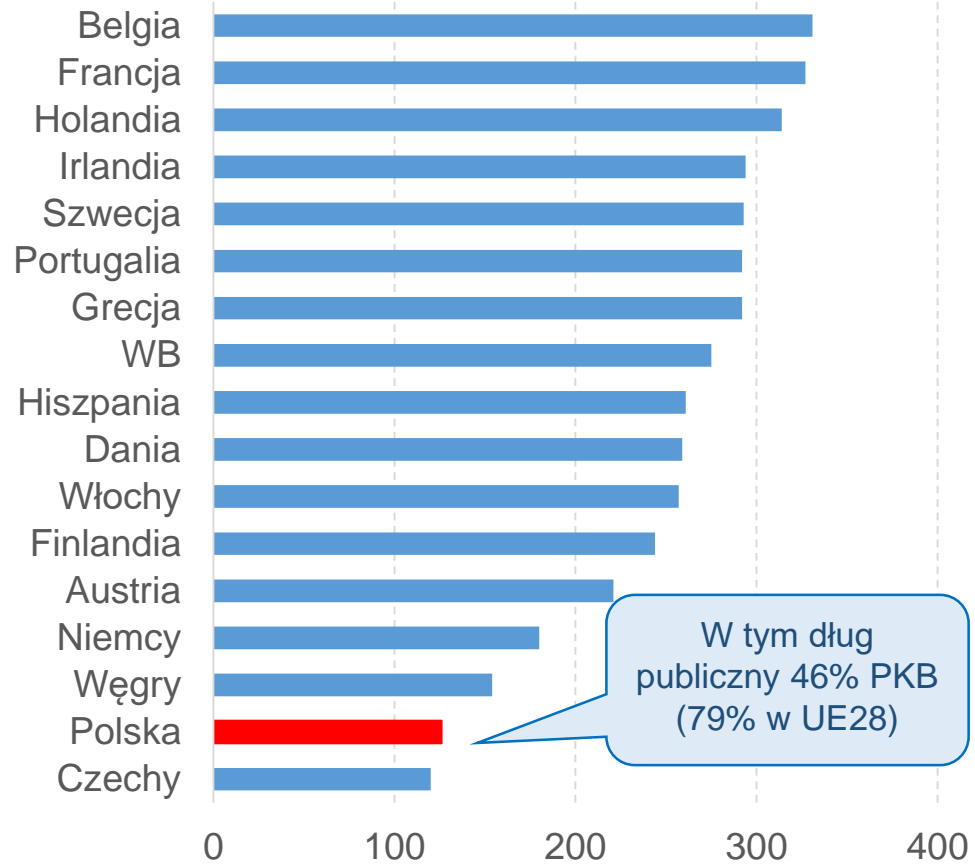

* indeks, im wyższa wartość tym lepsze dopasowanie do wymogów cyfrowego społeczeństwa i gospodarki

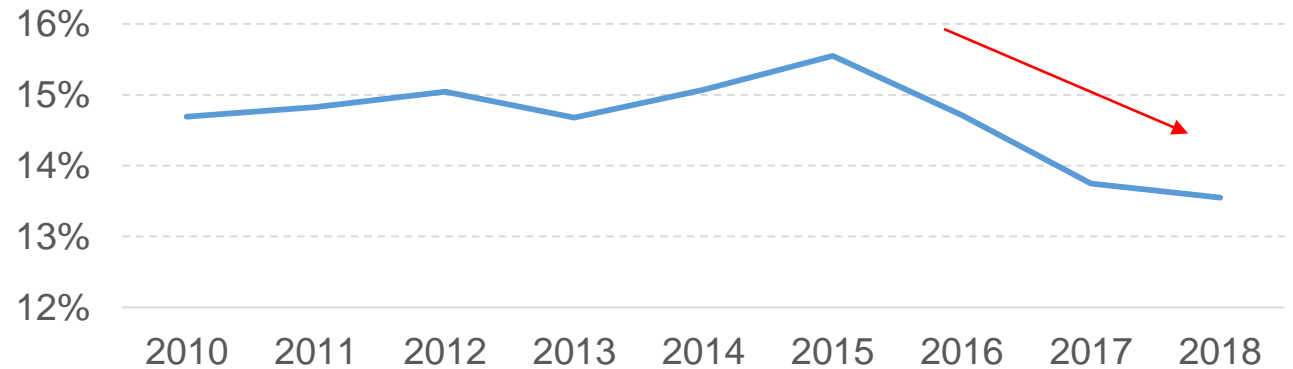
Źródło: Komisja Europejska, EIB (EIB Investment report 2019 i 2020)

Relatywnie niski poziom zadłużenia – czas to zmienić?

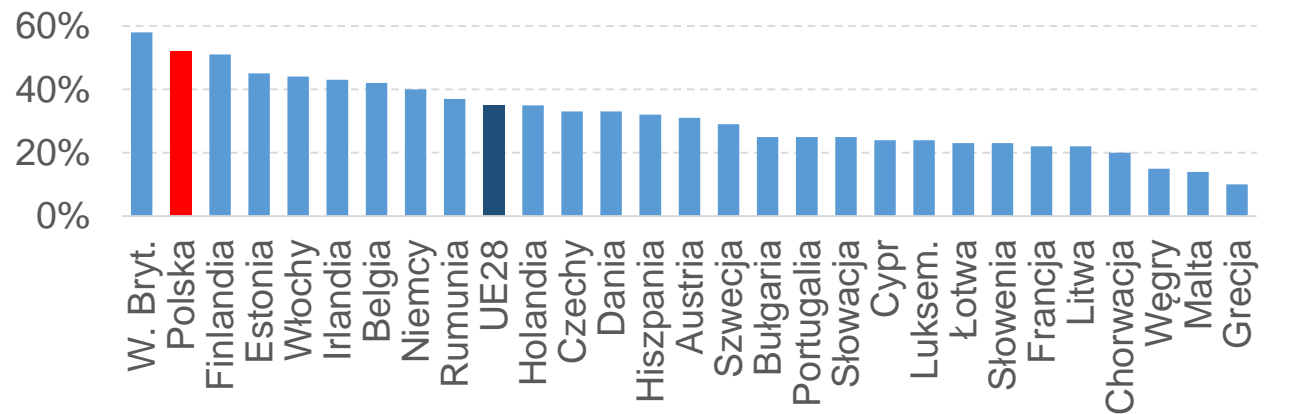
Zadłużenie gospodarstw, firm i rządu, % PKB (2019)

Inwestycje sektora prywatnego*, % PKB

Odsetek firm wskazujących otoczenie polit.-regul. jako czynnik mający negatywny wpływ na plany inwestycyjne

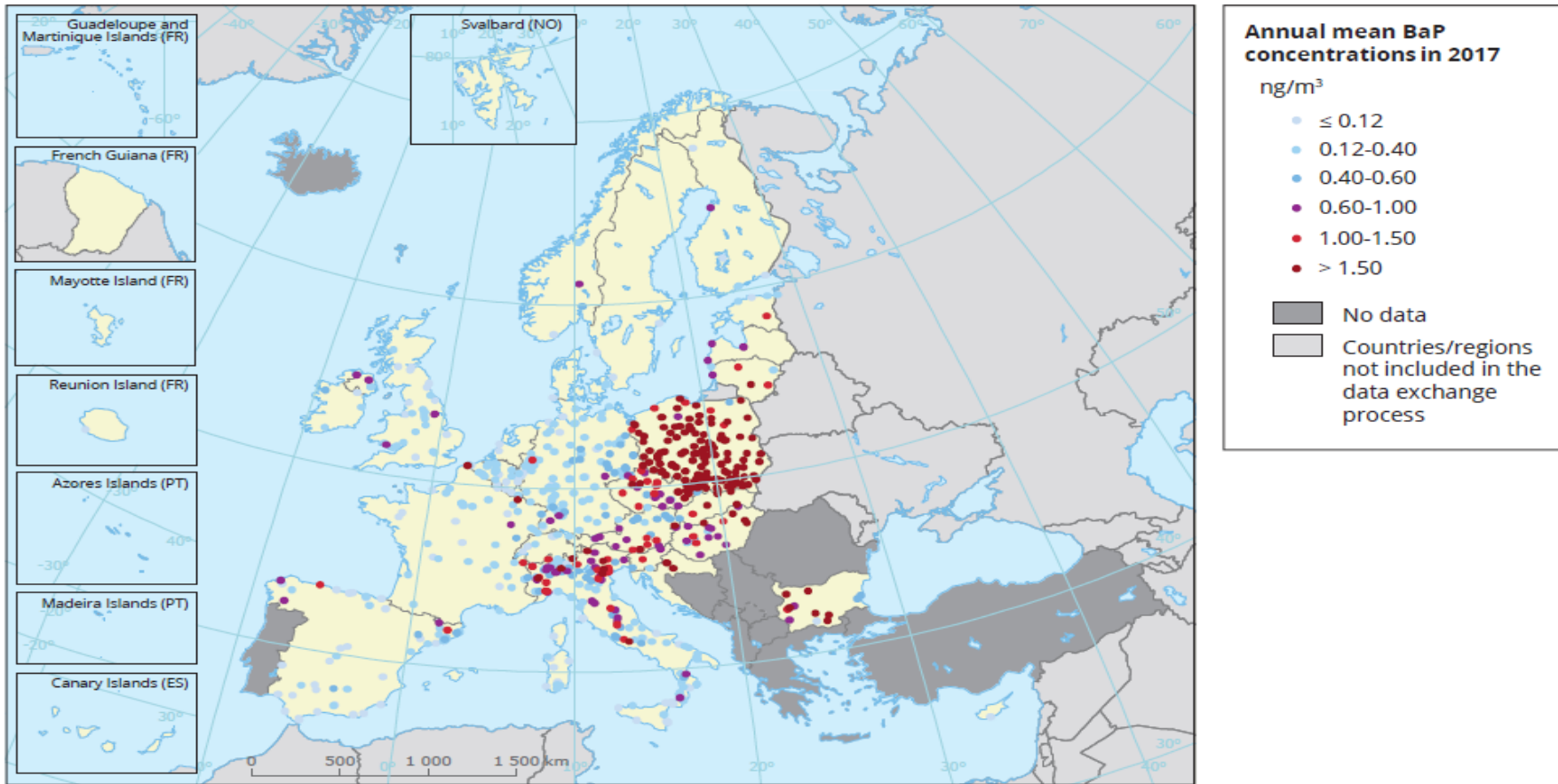

* Inwestycje ogółem po wyłączeniu inwestycji sektora publicznego

Źródło: BIS, Eurostat, EIB („Investment Report”)

Środowisko – bardzo wiele pozostaje do zrobienia

Średnioroczna koncentracja benzo(a)pirenu* w Europie

Według EEA co roku w Polsce ze względu na zanieczyszczenie powietrza umiera przedwcześnie **47 500 osób!**

* Rakotwórcza substancja obecna w smogu

Źródło: „Air quality in Europe 2019”, European Environment Agency

Wnioski globalne

- **Globalne społeczeństwo „zmierza do klifu”:**
 - polityka „więcej tego samego” zagraża jego przyszłości,
 - kraje rozwinięte na ścieżce „zerowego wzrostu”
- Świat będzie się musiał zmienić, a **najbliższe lata będą okresem „bólów porodowych” nowego ładu:**
 - Wojny walutowe i handlowe,
 - Niewykluczony protekcjonizm technologiczny,
 - W niektórych krajach wysoce prawdopodobne napięcia społeczne
- W najlepszej sytuacji znajdą się te kraje, które szybko i ewolucyjnie zdefiniują nowy model - **cywilizacyjnie będzie można wiele zyskać, albo wiele stracić.**

Co ważne dla nas? – kraj (1/2)

- **Otoczenie zewnętrzne** może być przez kilka lat znacznie **mniej korzystne** - wstrząsy transformacyjne. Główne ryzyka:
 - Wysoka **kontrybucja popytu zagranicznego do wzrostu PKB***,
 - Silne **uzależnienie od zagranicy w kontekście technologii**,
 - Ograniczanie **elastyczności systemu**, a tym samym zdolności dostosowania,
 - **Polityka hibernacji**,
 - Zmiana globalnych **kryteriów inwestycyjnych**
- **Potrzebna przebudowa systemu** – kto to zrobi i jak proces ten będzie przebiegać?
 - Największa transformacja od 30-lat
 - Jasno nakreślone cele
 - Zagadnienie interdyscyplinarne
 - Nowi liderzy

* Według szacunków EY w latach 2009-2019 blisko 2/3 (prezentacja „Czy konsumpcja jest motorem napędowym wzrostu?”)

Źródło: analiza własna, EY

Co ważne dla nas? – kraj (2/2)

Potrzebna strategia rozwoju: „WZROST +” :

- Nie tylko wzrost przeciętnego poziomu dochodów, ale także istotne elementy zrównoważenia społeczno-gospodarczo-klimatycznego,
- przywrócenie roli dialogu społecznego,
- przyspieszenie absorpcji i dyfuzji technologii oraz rozbudowa własnych kompetencji w tym zakresie,
- polityka rynku pracy – nowe rozwiązania dla zapewnienia kluczowych kompetencji i nieustannej edukacji (nie ilość a jakość miejsc pracy),
- usługi publiczne (służba zdrowia, edukacja, itd.) tak samo ważne dla systemu jak biznes,
- nowa edukacja – kształtowanie kompetencji a nie „wtłaczanie” wiedzy.

**Transformacja
systemowa
może być
motorem
wzrostu!**

Co ważne dla nas? – biznes

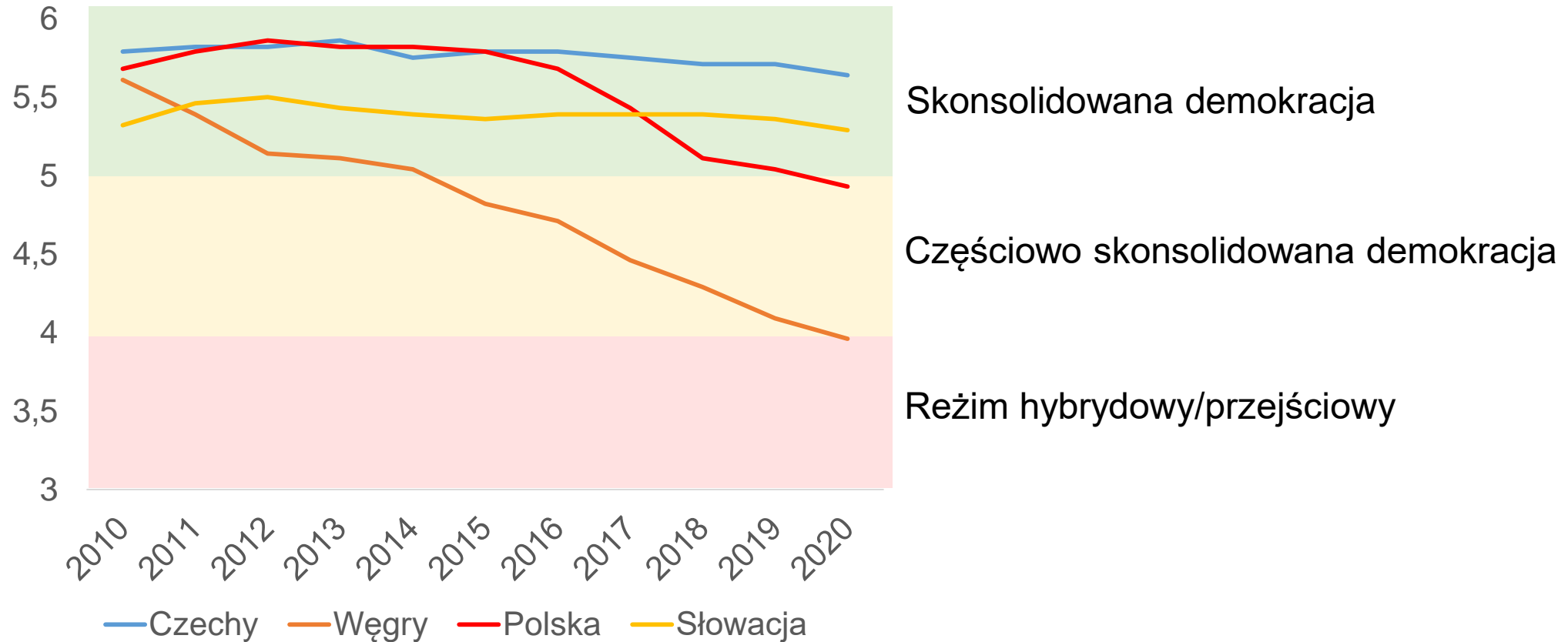
Potrzebna **transformacja firm** – ważne pytania:

- w jakich obszarach i w jaki sposób dotknie mnie kryzys i nadchodzące przemiany?
- czy oddziaływanie będzie na tyle silne, że muszę rozpatrzyć radyklane opcje (zamknięcie biznesu)?,
- czy w wystarczający sposób monitorowany jest rynek by identyfikować pojawiające się okazje?,
- jak można przemodelować biznes by stał się bardziej efektywny (technologia organizacja, proces), ale też tworzył wartość w oparciu o większe społeczne/lokalne zaangażowanie?
- czy mamy ludzi na „nowe czasy”? – być może pierwszym działaniem powinna być wymiana zarządu, lub przynajmniej częściowe w nim zmiany.

- Kluczem do sukcesu nie jest „powrót do przeszłości”, ale **„zdefiniowanie się na nowo”**
- W najbliższych kwartałach **zysk nie musi być najważniejszym parametrem**

Jaka forma transformacji?

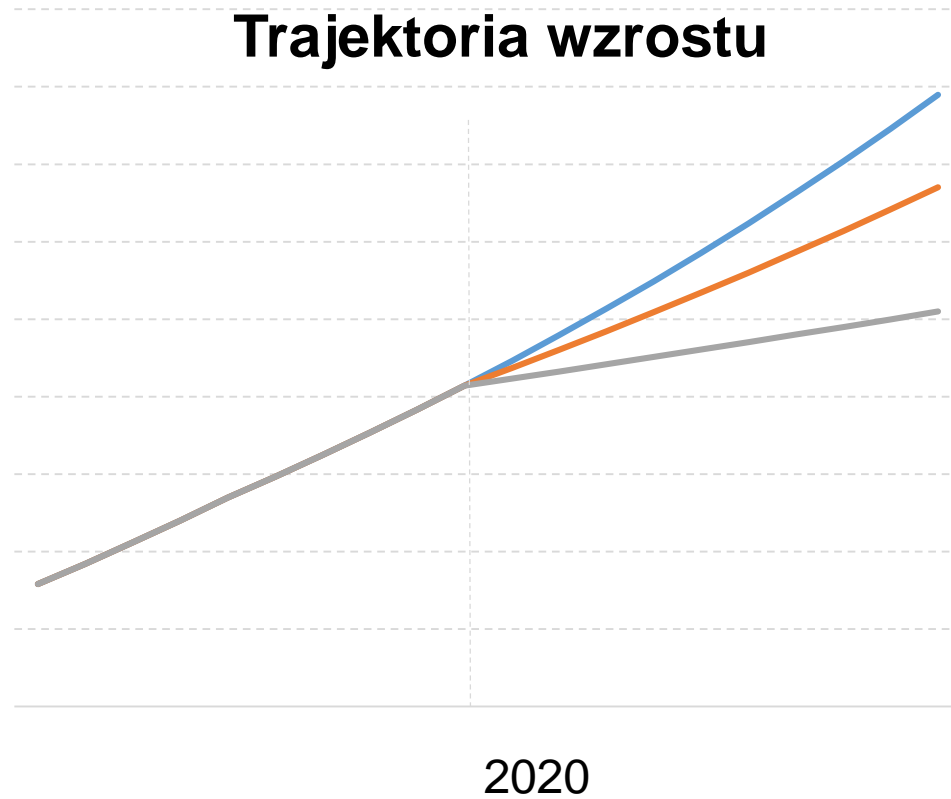
Poziom demokratyzacji*

* Wskaźnik przyjmuje wartość od 1 do 7 (najwyższy poziom demokratyzacji życia społecznego)

Źródło: Freedom House

Jaka trajektoria wzrostu?

Wybór
(w dużej mierze)
należy do nas!